

>> *Aiguafort a partir de daguerreotips atribuïts a Ramon Alabern. Les imatges foren publicades el 1842 al llibre de Francesc Pi i Margall i Antoni Roca España obra pintoresca: Cataluña.*

Fotografies de Girona: un preàmbul de mig segle

La fotografia és, en els seus orígens, un fenomen exòtic per a una ciutat de províncies aliena en bona part a fenòmens modernitzadors. La presentació de la daguerreotípia a París és un esdeveniment mundial anunciat a la premsa d'arreu, però la seva pràctica difícilment ultrapassa els límits de les grans capitals. Cal esperar dues dècades perquè la fotografia es converteixi en un fenomen de masses, un negoci estretament lligat a la reproducció de la pròpia imatge, el retrat, i encara dues dècades més perquè la fotografia es converteixi en un fenomen industrial, lligat al desenvolupament tecnològic, amb l'assoliment de la instantània, i a la fabricació seriada de plaques de negatius preparades per a la captura. Perquè fins aleshores, sortir de l'estudi obligava a haver de tragar el laboratori, ja que el procediment complet havia de fer-se sobre el terreny, des dels preparatius de la placa negativa fins al revelatge final.

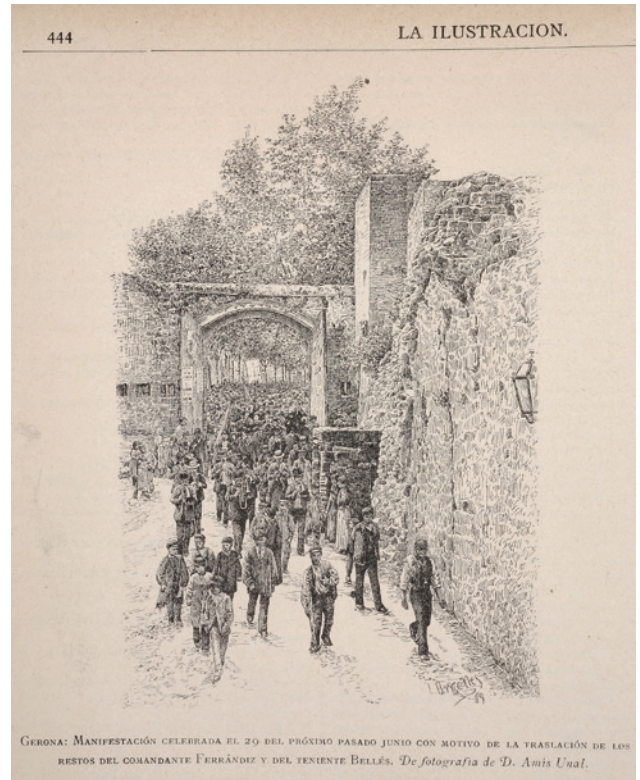
DAVID IGLÉSIAS > Text

Situats en aquest context, es fa més fàcil parlar de les primeres fotografies de Girona, ja que ens permet afirmar que la fotografia d'exterior és una anècdota fins al darrer quart del segle XIX i que el seu seguiment implica el coneixement del treball de fotògrafs forans i, sobretot, de la imatge impresa. Centrats en aquesta època, observem que cada presa és un esdeveniment en si mateix i que cada testimoni identificat constitueix avui en dia una troballa noticable.

L'Onyar i les primeres fotos
És el cas de la primera fotografia con-

guda i conservada, datada de l'entorn de 1852. És un paper a la sal fet a partir d'un calotip (negatiu en paper) que es conserva a la Biblioteca Nacional d'Irlanda. L'autor de la fotografia és Franck, nom amb el qual era conegut François Gobinet de Villecholes, un fotògraf francès que es va establir a Barcelona l'any 1849. Es tracta d'una vista del riu Onyar, concretament del lloc on a partir de 1877 es troba el pont de les Peixateries Velles. En aquesta imatge, però, en lloc del pont de ferro de Gustave Eiffel hi ha un pont de fusta d'aspecte bastant precari que connecta les cases d'ambdues ribes. La captura està feta a

En lloc del pont de ferro de Gustave Eiffel hi ha un pont de fusta d'aspecte bastant precari que connecta les cases d'ambdues ribes de Girona

tocar del pont medieval de Sant Francesc que, en aquells moments, ja devia estar derruït, atès que tenim notícies que les obres van començar el 1850 i que el pont d'Isabel II, el pont de Pedra, es va inaugurar el 1856. Sens dubte, la majestuositat del pont va fer canviar la ubicació d'un altre fotògraf que, quinze anys després, el 1867, també des de l'Areny, va captar-ne la imatge. En aquest cas va ser José Martínez Sánchez i la fotografia, un paper a l'albúmina conservat al Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), es va publicar en el catàleg del fotògraf francès instal·lat a Madrid Jean Laurent.

El primer reportatge fotogràfic

Un salt temporal també important, aquest cop de deu anys, ens situa davant el primer reportatge fotogràfic, obra de Joan Martí,

un fotògraf barceloní que l'any 1877 va realitzar un àlbum dedicat a Girona que es va publicar amb el títol de *Bellezas de Girona*. La seva dona, Dolors Corrons Torrens, era gironina, però la motivació per publicar aquest treball es deu a l'encàrrec que va rebre del Capítol de la Catedral. El resultat és un primer àlbum centrat en el Tresor de la Catedral fet amb còpies al carbó, editat per Vives i que va servir com a obsequi de la ciutat al papa Pius IX. Paral·lelament, el mateix editor va publicar un àlbum amb còpies a l'albúmina destinat al gran públic que també es va distribuir per entregues en làmines soltes.

Però, tal com s'ha dit, per seguir el rastre de la fotografia primerenca cal resseguir la producció d'imatge impresa, primer a través de la tècnica del gravat i, anys després, de la fotomecànica. Els dos aiguaforts

>> *Gravats fets a partir de fotografies d'Amis Unal i publicats a la revista La Ilustración (1889).*

Els dos aiguaforts de Girona d'Antoni Roca, publicats a *España obra pintoresca: Cataluña (1842)*, van ser reproduïts a partir d'uns daguerreotips originals, atribuïts al fotògraf barceloní Ramon Alabern

>> **Aiguafort a partir de daguerreotips atribuïts a Ramon Alabern. Les imatges foren publicades el 1842 al llibre de Francesc Pi i Margall i Antoni Roca España obra pintoresca: Cataluña.**

de Girona d'Antoni Roca, publicats en el llibre de Francesc Pi i Margall *España obra pintoresca: Cataluña* (1842), van ser reproduïts a partir d'uns daguerreotips originals, atribuïts al fotògraf barceloní Ramon Alabern. Són les úniques imatges daguerreotípiques d'exterior de què es té notícia de la ciutat i representen les primeres fotografies de Girona que es coneixen.

Fins i tot, quan analitzem la producció local i en l'època ja de la instantània, el gravat constitueix la font principal. És el cas de les fotografies d'Amís Unal, algunes de les quals foren reproduïdes en xilografies. Corresponen a uns papers a l'albúmina datats de la dècada de 1880 i que formen part de la col·lecció del CRDI. De les xilografies en sabem el dibuixant, F. de V. Ros, i són atribuïdes als gravadors Jorizti i Mariezcurrena, però no hi ha

rastre del fotògraf. En canvi, unes imatges posteriors d'Amís Unal publicades a *La Ilustración*, el 1889, ja estan signades amb el nom del fotògraf.

Però la veritable eclosió d'imatges fotogràfiques impreses es produí poc després, amb la tècnica del fotogavat, amb la qual la fotografia podia ser ja directament impresa sobre el paper, sense la necessitat d'un gravador que fes d'intermediari. Una imatge datada del 1892 és testimoni d'aquest fet. No obstant, la imatge reproduïda fou presa el 1877, forma part del treball de Joan Martí, fet que confirma la minsa circulació d'imatges de la ciutat encara a finals de segle.

David Iglésias. Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI)